

20.

A BŐVÜLŐ EURÓPA ÉS MI

FAIPAR

BUSINESS SUPPORT PROGRAMME

SME-FIT

Az Európai Bizottság támogatásával a PHARE-projekt keretében,
a Kis- és Középvállalkozások Európai Szövetségének, az UEAPME-nak szervezésében

IPOSZ TANANYAG SOROZAT

Bevezetés

Ez a füzet a Phare kis-és közép vállalkozások EU-felkészítését szolgáló program (SME FIT) keretében jött létre. Alapvető információkat tartalmaz az EU bővítésnek a fafeldolgozó iparra gyakorolt hatásáról. A dolgozat a bútorigarra és az építőiparhoz kapcsolódó szakágakra helyezi a fő hangsúlyt, különösen azon szakágakra, melyek képesek lesznek majd a határokon átnyúlóan működni.

A fafeldolgozó iparágnak hosszú, tartós hagyományai vannak az EU 15 tagországában éppúgy, mint az új tagországokban, jóllehet különösen a kézműves/kisiparos szektorban a fő vásárlói csoportok úgy tűnik, nagyon különbözőek: az EU 15 tagországában az asztalosok főleg a felsőbb osztálynak dolgoznak egyedi termékeket állítva elő. Az ácsok bővítették tevékenységi körüket olyan komplett, akár négyszintes házak építésével, amelyek legfontosabb anyaga a fa, amihez képest az új tagállamok kisiparos szektora jelentősen kisebb vásárlóerővel és a nagy értékű termékek esetében egy szűk piaccal szembesül.

Bár a 378 millió lakosú EU bővítése fokozza az EU valamennyi tagországának a versenyképességet és növekedését, különösen azokat, amelyek a régi és az új tagországok határán helyezkednek el. Ez az óriási piac végül könnyen átjárhatóvá válik minden vállalkozás számára, elmozdítva a határokon átnyúló tevékenységek útjában álló jelenlegi akadályokat.

Ez esélyt és kockázatot egyaránt jelent ennek a szektornak, és nagy kihívás az egész gazdaság számára.

Az EU bővítés gazdasági hatásainak körvonalazásához az iparágak közötti különböző kölcsönhatásokat figyelembe kell venni: összességében a szektor jelentős növekedésre számíthat, bár a verseny kegyetlen lesz.

Az Európai Unió négy alapszabadsága

Az Európai Unió (EU) az 50-es években jött létre, hat ország együttműködéséből. 1995-től az EU 15 tagországot számlál. Az Európai Uniót a törvényesség és a demokrácia alapelvei vezérlik. A tagországok magukkal viszik nemzeti szuverenitásukat az EU-ba, amely együttes egészként képviseli érdekeiket. Csak néhány terület van az EU politikák terén, amelynek működése még nem közös egyezményen alapul, így minden döntés a tagországok által ratifikált alapító szerződéseken alapul, továbbá a Maastrichti és Nizzai Szerződéseken. Az október 4-ei Kormányközi Konferencia kísérletet tesz ezen szerződések harmonizálására és továbbfejlesztésére annak érdekében, hogy működőképessé tegyen egy 25 országból álló Uniót.

Az EU minden állampolgárát megilleti a „négy alapszabadság”:

- Személyek szabad mozgása:
azt jelenti, hogy a személyek az EU-n belül olyan szabadon mozoghatnak, mint azt korábban csak a nemzetállamon belül teheték, és mindezt határellenőrzés nélkül. Munkát kereshetnek, iskolába vagy egyetemre járhatnak, letelepedhetnek vagy vállalkozhatnak bárhol. A vállalkozások alapításáról már gondoskodtak az un. Európai Megállapodások, míg a szabad munkavállalás lehetőségét átmeneti időszakra korlátozták (különösen Ausztria és Németország).
- Az áruk szabad mozgása:
azt jelenti, hogy az árukat éppúgy lehet cserélni, mint a belföldi piacon. Nincs többé semmiféle határátviteli formalitás vagy eredetigazolás.
- A szolgáltatások szabad mozgása:
azt jelenti, hogy az EU-n belül bárki nyújthat szolgáltatást vagy részesülhet a szolgáltatások előnyeiből (pl. biztosítás, határokon átnyúló asztalos munka);

átmeneti időszakokra ez a szabadság is korlátozott (különösen Ausztria és Németország esetében).

- A tőke mozgás szabadsága:
azt jelenti például, hogy bárki nyithat számlát, átutalhat vagy hitelt vehet fel bárhol az EU-ban (a tőke mozgás szabadsága).

Az ilyen piac gördülékeny működéséhez elengedhetetlen a tisztességes versenyt biztosító feltételrendszer. Ilyen feltételek:

- A kereskedelem megkönnyítése a technikai akadályok megszüntetésével.
- A közvetett adók harmonizációja (ÁFA, fogyasztási adók, stb.).
- A szabványok és tanúsítványok harmonizációja és/vagy elismerése.
- A szakmai képesítések elismerése.
- A közbeszerzések odaítélésének az egész EU-ra kiterjedő szabályozása.
- Intézkedések a nagy konglomerátumok tisztességtelen versenye ellen.
- A biztonságpolitika harmonizációja (Schengeni Egyezmény) a külső határok közös védelme érdekében

Mivel különféle átmeneti megoldások és átmeneti időszakok vannak, mindezen szabadságelvek nem fognak teljes mértékben érvényesülni 2004. május 1-től:

A mezőgazdaság nem lesz teljesen liberalizált, így arra lehet számítani, hogy a megmaradó határellenőrzések akadályozni fogják az áruk szabad mozgását és feltételezhetőleg a szolgáltatások nyújtásának szabadságát is. Emellett a Schengeni Egyezmény nem lép hatályba május 1-én, így a személyek határellenőrzése megmarad.

Átmeneti időszakok a munkaerőpiac szempontjából

Csatlakozás utáni évek száma	Munkavállalási szabadság	Biztonsági záradék megtartásának előfeltételei
0-2 évvel a csatlakozás után	Nincs (a nemzeti követelmények maradnak érvényben)	Automatikus
2-5 évvel a csatlakozás után	Lehetséges	Egyoldalú nyilatkozat az EU Bizottság felé, hogy akarják-e és ha igen, milyen mértékben fenntartani a biztonsági záradékot.
5-7 évvel a csatlakozás után	Valószínű	Egyoldalú nyilatkozat, amennyiben komoly rendellenességek tapasztalhatók a munkaerőpiacon

Az átmeneti időszakok a szolgáltatások nyújtásának szabadságát illetően (ezek az átmeneti szabályozások csak a következő szakágakra terjednek ki: építőipar és kapcsolódó szolgáltatások, takarító, tisztító szolgáltatások, szociális és biztonsági, valamint tájrendezési és kertészeti szolgáltatások):

Csatlakozás utáni évek száma	Határokon átnyúló szolgáltatások nyújtásának szabadsága	Biztonsági záradék megtartásának előfeltételei
0-2 évvel a csatlakozás után	Nincs	Automatikus
2-5 évvel a csatlakozás után	Lehetséges	Egyoldalú nyilatkozat az EU Bizottság felé, hogy akarják-e és ha igen, milyen mértékben fenntartani a biztonsági záradékot.
5-7 évvel a csatlakozás után	Valószínű	Egyoldalú nyilatkozat, amennyiben komoly rendellenességek tapasztalhatók a munkaerőpiacon.

Ennek eredményeként a munkaerőpiac és éppígy a szolgáltatási piac (határokon átnyúló szolgáltatások) a fafeldolgozó vállalkozások számára, különösen az asztalosoknál és az ácsoknál hivatalosan zárva lesz legalább 2006 májusáig (minimum két éves átmeneti időszak – lásd fent), ha nem tovább (legalábbis Németországban és Ausztriában).

A csatlakozó országok hasonló intézkedéseket viszonyozhatnak annak érdekében, hogy távol tartsák az EU-15-k vállalatait a piacaiktól.

Tények és számok a fafeldolgozó iparról és versenykörnyezetéről

Általános adatok

Éves növekedési arányok a GDP %-ában

	1999	2000	2001	2002	2003becslés	2004becslés
Austria	2,0	2,5	2,2	1,3	1,7	1,8
Szlovénia	5,2	4,6	3,0	3,0	3,3	4,0
Magyarország	4,2	5,2	3,7	3,3	3,8	4,0
Szlovákia	1,3	2,2	3,3	4,2	3,5	4,5
Cseh Közt.	0,5	3,3	3,3	2,6	2,8	3,3

Az ipari termelés növekedése %-ban

	1999	2000	2001	2002	2003becslés	2004becslés
Ausztria	4,0	2,5	2,8	0,5	1,0	1,5
Szlovénia	-0,5	6,2	2,9	2,4	3,0	3,0
Magyarország	10,4	18,1	3,6	2,6	7,0	9,0
Szlovákia	-2,7	8,6	6,9	6,3	5,5	6,0
Cseh Közt.	-3,1	5,4	6,5	4,6	4,7	6,0

Az inflációs ráta %-ban

	1999	2000	2001	2002	2003becslés	2004becslés
Austria	1,7	1,5	1,0	0,8	1,8	1,7
Szlovénia	6,1	8,9	8,4	7,5	6,0	5,5
Magyarország	10,0	9,8	9,2	5,3	5,3	5,0
Szlovákia	10,6	12,0	7,1	3,3	7,0	7,0
Cseh Közt.	2,1	3,9	4,7	1,8	1,6	2,0

Órabér költségek euróban

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ausztria	17,4	18,0	18,2	18,7	19,3	19,6	20,3
Szlovénia	-	-	5,6	6,0	6,2	6,5	6,9
Magyarország	2,1	2,2	2,5	2,6	2,8	3,0	3,7
Szlovákia	1,7	2,1	2,5	2,6	2,5	2,7	2,9
Cseh Közt.	2,1	2,5	2,5	2,7	2,8	3,1	3,5

Fajlagos bérköltségek változásai %-ban

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ausztria	-0,6	-0,8	-4,4	-1,8	-1,5	-5,1	0,9
Szlovénia	13,0	0,1	0,6	2,5	2,0	1,2	4,1
Magyarország	-14,3	0,3	5,9	0,1	7,4	5,9	15,6
Szlovákia	7,7	11,1	7,3	-0,2	-7,9	6,5	4,1
Cseh Közt.	13,9	15,3	3,7	8,2	3,0	4,6	10,0

Forrás: WIIW

Mindezek a számok azt mutatják, hogy még jelentős különbségek vannak a gazdasági teljesítményben, bár az új tagországok feljövőben vannak. A magasabb infláció és a termelékenység akadozó fejlődése miatt a viszonylagos előnyük csökkenőben van, ahogy azt a fajlagos bérköltségek alakulása mutatja, bár különösen a szolgáltató szektorban ez az előny még évekig meg fogja határozni a gazdasági döntéseket. A viszonylag magas inflációs ráta miatt –valamint mivel hiányoznak az adatok a kkv-k

banki kapcsolatairól- ezek a számok arra a problémára utalnak, hogy különösen a mikro-vállalkozások nem jutnak elég banki hitelhez. Ezek a kisvállalkozások akadályoztatva lesznek beruházási próbálkozásaikban, amelyeket a gépparkjuk fejlesztése/javítása érdekében tennének azért, hogy visszanyerjék a közelmúlt években elszenvedett veszteségeiket termelékenységük terén. Végül eltérő lesz a fejlődés a gazdaság különböző szektorai között: a kisebb vállalkozások nem rendelkeznek majd a nagyokéhoz hasonló eséllyel, és azok, amelyek külföldi beruházót szereztek és képesek befektetni a jövőjükbe, piacvezetőkké lesznek.

A bútortpiac figyelembe veendő számadatai

Demográfiai adatok

1000 fő	Ausztria	Szlovénia	Magyarország	Cseh Közt.	Szlovákia
Népesség	8.110	1.988	9.927	10.222	5.,377
15 év alatt	16,8	16,1	17,1	16,6	19,8
15-29	19,1	22,0	22,6	23,5	24,9
30-44	25,0	23,3	20,2	20,1	21,8
45-59	18,8	19,6	19,7	18,2	15,4
60 felett	20,4	19,0	19,7	18,2	15,4

Személyenkénti jövedelem és kiadás euroban

	Évi nettó jövedelem	Évi kiadás (fogyasztás)	Bútorra fordított kiadás	Aránya a teljes fogyasztási kiadásban	Vásárlóerő %-ban
Németország			419		
Ausztria	16.764	11.671	373	3,2%	100 %
Szlovénia	4.260(brutto)	4.715	90	1,9 %	69 %
Magyarország	3.197	2.747	49	1,8 %	50 %
Cseh Közt.	2.800	2.291	51	2,2 %	51 %
Szlovákia	1.872	1.836	56	3,0 %	38 %

Elkészült lakások száma, lakásonkénti alapterület

	2001/2000-ben elkészült lakások	Lakásonkénti m ² (lakóterület)	Lakásonként m ² (teljes alapterület)
Ausztria	45.850		91,9 (átlag)
Cseh Közt.	24.759	45,2	96,3 (2000)
Szlovákia	12.931	82,5	135,0 (2000)

Forrás: Österr. Kontrollbank AG

Nem állnak rendelkezésre adatok minden országból, a következő fő trendeket lehet összegezni: a lakásonkénti alapterület nő minden csatlakozó országban és Ausztriában is, de nagyon eltérő sebességgel. A trend Szlovákia esetében pl. az egy- és kétgenerációs háztartások számának növekedésével magyarázható. Ez hasonlóképp érvényes más országok vidéki körzeteire. A lakásterület stabilan alacsony szinten van a nagyvárosokban.

Következtetések: a bútoripar nem számíthat a nagyobb bútordarabok iránti növekvő keresletre, mivel az átlagos háztartás vásárlóereje nem elég a régi bútorok rövid időn belüli lecserélésére. A kiegészítő tereket gyakran használják kiegészítő szobákként (gyerekszoba, raktár, műhely). Ugyanakkor a lakásonkénti terület növekedése nem jelent változást a lakások használatában: a legtöbb „központi” szobának egynél több funkciót szánnak. A nappalit gyakran használják hálósobaként, amely speciális bútorokat igényel (pl. kombinált használatú fekhelyek – ülésre és alvásra).

Jóllehet az EU 15 államában egyensúly van az új lakások építése és a régebbiek felújítása között, addig a helyzet a csatlakozó országokban eltérő:

Magyarországon pl. az összes lakás több mint 31 %-a öregebb 50 évesnél, az újabban építettek egyharmada előregyártott elemekből készült, amelyek szintén felújítást igényelnek. Emellett az összes épület 25 %-a vályogból készült. Ezek a számok jelzik,

hogy az építőipari piac pillanatnyilag nincs éppen felfelé ívelő szakaszban, de a jövőben, -az életszínvonal növekedésével- az építőipar és ilymódon a bútortpiac dinamikus fejlődésre számíthat.

A beruházási lehetőségeket illetően érdemes megnézni, milyen tulajdonban vannak a lakások:

1999-es nemzetközi lakás-összehasonlítás:

	Öröklakások	Bérelt magántulajdonú lakások	Bérelt állami kezelésű lakások	Összes bérelt lakás
Ausztria	56 %	22 %	19 %	41 %
Szlovénia	88 %			12 %
Magyarország	92 %	3 %	5 %	8 %
Szlovákia	78 %			5 %
Cseh Közt.	49 %	7%	24 %	31 %

Forrás: Európai háztartás-statisztika (Környezetvédelmi Minisztérium, Finnország) 2001.

Bútorozási trendek

A meglévő bútorzat a csatlakozó országokban öregebb, mint az EU 15 tagállamában, ez legkevésbé igaz a határmenti régiókban. Ez különösen érvényes a konyhákra és a nappalikra. A helyettesítő/pótló beruházások kézenfekvőnek tűnnek. A bútortvásárlás fő kritériumai a következők:

Szlovénia – komfort, funkció, egészség (ár, forma)

Magyarország – ár (komfort, funkció, forma)

Cseh Közt. – komfort, egészség (ár, funkció, forma)

Szlovákia – ár, komfort, egészség (Funkció, forma)

A legtöbb EU tagországban az ár nem (többé nem) fő kritérium a bútortvásárlásnál, más okok sokkal fontosabb szerepet játszanak.

Bútorkereskedelem

A bútorkereskedelem koncentráltabb az EU 15 tagországában. Kiskereskedelmi láncok uralják a piacot, azon réseket kereshetnek a specializálódott kiskereskedelmi üzletek és asztalosok, amelyek száma az elmúlt években szűkült, ádáz versenyt provokálva (az osztrák asztalosok 65 %-a úgy gondolja, hogy a bútorkiskereskedelem a legnagyobb versenytársa). Figyelembe véve az elmúlt évek lassú gazdasági növekedését, a piaci helyzet még bonyolultabbá válhat a kisebb vállalkozások számára, mivel a fogyasztók hajlamosak az óvatosabb beruházásra.

A csatlakozó országok helyzete ettől eltérő: a szlovák piac inkább elaprózott, a Cseh Köztársaságban négy vállalat együttes piaci részesedése 25 %, Magyarországon az éves forgalom 16 %-t két vállalat állítja elő. Szlovéniában a legkoncentráltabb a piac, az éves forgalom 60-70 %-t 4 cég állítja elő. Minden országban értékesítenek bútort az építőanyag piacon, postai rendeléssel és növekvő mértékben az Interneten keresztül.

Bútorgyártás

Az EU 15 tagállamában a bútorgyártás legalább 2000 óta válságban van. A német fafeldolgozó ipar forgalma több mint 7 %-kal csökkent 2003. első hat hónapjában. A kézműves szektor szintén csökkenő forgalmat tapasztal Németországban és Ausztriában, amihez a koncentrált piacon a kisebb vállalkozások strukturális problémái is hozzájárulnak.

A kézműves szektor minden országban főleg a regionális központokban foglal helyet (1000 és 5000 lakosú falvakban és városokban). Ez legalább részben könnyíti a helyzetet, mivel a legtöbb kisvállalkozás a helyi piacra dolgozik, és maga adja el saját termékeit. Az asztalosok – nem jellemző módon – készek messzebbre utazni annak érdekében, hogy új rendeléseket szerezzenek. Szállítanak Stájerországból Bécsbe vagy Tirolból Frankfurtba (Németország), nem rendszeresen, de mutatva az aktív érdeklődést.

De az átmeneti periódusok befejeződése után minden nagyobb osztrák város a csatlakozó országok asztalosai számára elérhető közelségbe kerül. Azonban a piaci részesedés nem fog azonnal elmozdulni, mivel az osztrák fogyasztók megbíznak a hazai asztalosokban. Ugyanez érvényes a csatlakozó országok piacaira: a vásárlók a hazai terméket preferálják.

Bár a termelő piacok eléggé fragmentáltak tűnnek, figyelembe véve a sok privát mikro-vállalkozást, valamennyi csatlakozó országban a közepes és nagy vállalkozások kis csoportja a meghatározó a bútorgyártásban:

Szlovénia: 27 nagyvállalaté a teljes forgalom 67 %-a.

Magyarország: 28 nagyvállalaté a teljes forgalom fele.

Cseh Köztársaság: 4 nagyvállalaté a teljes forgalom 10 %-a.

Ausztria: a teljes forgalom közel egyharmadát állítják elő a nagyvállalatok, a kézműves szektor hagyományosan erősebb, mint a csatlakozó országokban, mivel itt a magángazdaság töretlenül, folyamatosan létezett.

A csatlakozó országok import helyzete

Szlovéniában a bútorszektor importja 1996 és 2001 között évente két százalékkal nőtt., az osztrák export növekedése évi 26 %, aminek köszönhetően 4 és 15 % közötti piaci részesedéssel bír. Az „olcsó” relációkból érkező import –a tíz legnagyobb importőr – részesedése 2001-ben 20 %.

Magyarországon 2000 és 2002 között a bútorszektorban az import évi 5 %-kal nőtt, az osztrák export növekedése évi 2 % volt, aminek köszönhetően piaci részesedése 2-8 % közötti. Az „olcsó” relációkból érkező import –a tíz legfontosabb importőr – részesedése 2002-ben 42 %.

1995-2001 között a Cseh Köztársaság bútorszektorának importja évi 11 %-kal nőtt, Ausztria exportja évi 20 %-kal növekedett, piaci részesedése így 0,2 és 6 % között mozog. Az „olcsó” relációkból érkező import –a tíz legfontosabb importőr– részesedése 2002-ben 60 %.

Szlovákia bútoringportja 1997 és 2001 között évente 14 %-kal nőtt, az osztrák export szintén évi 14 %-kal lett több, aminek köszönhetően piaci részesedése 0,1 és 4,4 % közötti. Az „olcsó” relációkból érkező import –a tíz legfontosabb importőr– részesedése 2001-ben 59 %.

A Cseh Köztársaságban és Szlovákiában Lengyelország az importpiac nagy részét birtokolja, de főleg az alacsony ár és az alacsony minőség miatt. Ez a piaci részesedés valószínűleg csökkenni fog, ha a lengyel gyártók nem ruháznak be a minőség és a formatervezés területén.

Közbeszerzés

A közületi rendelések nemzetközivé válása hatással lehet a nagyobb ffeldolgozó vállalkozásokra, mert ők erősebbek az árversenyben, mint a kisvállalkozások, és az ő kapacitásuk jobban megfelel az igényeknek. A közbeszerzési irányelv megváltoztatja a korábbi tenderezési gyakorlatot, különösen érvényes ez a nagy megrendelésekre. Az értékhatárokat hozzá kell igazítani az adott EU-beli értékekhez.

A közzétett ajánlati felhívásokról (amelyeket nyilvánosan be kell jelenteni) a következő helyeken lehet tájékozódni:

- Az EU TED (Tender Electronic Daily), azaz a Napi Elektronikus Ajánlatok című elektronikus kiadvány adatbankja, internetcím:
- Az EU hivatalos lapjában, S melléklet
- Előzetes hírek az EU ajánlati felhívásairól
- Nemzeti vagy regionális média

Az irányelv céljai:

- A szerződő hatóságnak kötelessége előre tájékoztatást adni az értékhatárt meghaladó, tervezett beszállítói szerződésekről.
- Kötelező megindokolni minden ajánlati felhívást.

- A szerződő hatóságnak kötelessége az európai szabványok alkalmazásának megerősítése.
- Az értékhatárok feletti megrendeléseket tendereztetni kell az EU-25 országai között.
- Törvényi eszköz az ajánlattevőkkel szembeni bármilyen diszkriminációval szemben.

Kiválasztási szempontok

- Lehet a legalacsonyabb ár kritériuma.
- Vagy lehet a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kritériuma, különböző szempontok alapján (ár, szállítási határidő, működési költségek, nyereségesség, minőség, forma/formatervezés, tanácsolhatóság, műszaki érték, vevőszolgálat és műszaki segítség). Ezek a szempontok általában jelentőségüknek megfelelően kezelendők.

Az áruk szabad mozgása

Az EU-ba való belépést követően megszűnnek a határok, a határellenőrzések és az eredet igazolásának szabályai. Ez azt jelenti, hogy az áruk kereskedelmi akadályok, vámok vagy más korlátozások (várakozás a határon) nélkül szállíthatók és eladhatók (lásd fent az átmeneti mechanizmusokat).

Adóharmonizáció

(további információ:

http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/info_doc/taxation/tva/taux_tva-2003-5-1_en.pdf)

Az EU adószabályainak korrekt alkalmazása egy előfeltétele az egységes piac működésének. Az EU Szerződés tilt mindenféle adó diszkriminációt, ami közvetve

vagy közvetlenül előnyben részesíti a nemzeti terméket más tagország termékeivel szemben. Ez szükségessé teszi a forgalmi adók, az illetékadók és más közvetett adók harmonizációját. Az ÁFA volt az első harmonizálandó adó.

Az egységes európai piac 1993. január 1-én jött létre. Ettől az időponttól az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabadon mozoghat az EU-n belül. A fő alkalmazandó ÁFA-rendelkezők ettől az időponttól:

- Magánszemélyek által más tagországban vásárolt áruk forgalmi adóját abban az országban fizetik, ahol az árut vásárolták (a származási ország elve). Az áruk hazavihetők anélkül, hogy azok után ismételt adót kellene fizetni.
- Vállalkozások közötti árukereskedelemben abban a tagállamban szedik be az ÁFA-t, amely tagállamba a terméket szállítják (a célország elve), a tagállamban érvényes kulccsal és előírásainak megfelelően. Az árut szállító vállalkozás 0 %-os kulcsot alkalmaz. Az árut kapó vállalkozás adóvisszatérítést igényel tekintettel a másik tagországban vásárolt árura. A korábban alkalmazott import forgalmi adót a beszerzési adó helyettesíti majd az Európai Unión belül. Az export továbbra is adómentes lesz a származási országban. A beszerzési adót a célországbeli adóhatóság felé kell befizetni. A beszerzési adót a vásárló kell, hogy megfizesse és bemenő ÁFA-nak nyilvánítható attól a ponttól, amelytől az adó esedékes, felhatalmazva az importőrt a bemenő ÁFA visszaigénylésére a határidő előtti ÁFA befizetési időszakban, a beszerzési és importadóra vonatkozóan is.
- Az előírt ÁFA-kulcs nem lehet kevesebb 15 %-nál. A tagállamoknak ugyanakkor lehetőségük van egy vagy két csökkentett adókulcs alkalmazására, ami egyenlő vagy több öt százaléknál, az áruk és szolgáltatások egy korlátozott köre esetén.

Magánszemélyek esetében a származás-alapú adózás marad a közös ÁFA rendszer alapelve, a tagországok vállalkozásai közötti árukereskedelemben a célország alapelve

érvényes. A közösségen belüli adómentes szállítás egyik feltétele az ÁFA azonosító szám.

Az ÁFA azonosítási számának célja, hogy biztosítsa az ÁFA-szabályozás megfelelő alkalmazását az Európai Unión belüli áruszállításnál. Az eladó ÁFA azonosító számát fel kell tüntetnie minden számlán. Az adóhatóság felelős az ÁFA-számok kiadásáért.

Export esetében más EU tagállamba irányuló export csak akkor lehet adómentes az exportáló számára, ha a vásárló hivatkozik az ő ÁFA azonosító számára. A vevő ÁFA azonosító számának érvényességét az eladónak kell ellenőriznie.

Egy EU tagállambeli ÁFA-regisztrált kereskedő által egy másik EU tagország ÁFA-regisztrált kereskedője részére történő áruszállítás közösségen belüli szállításként minősül. Egy ÁFA-regisztrált kereskedő abban az esetben alkalmazhat 0 %-os kulcsot egy másik EU tagországbeli vevőnek küldött áruszállítmányánál, ha

- A vevő egy másik EU tagállamban rendelkezik ÁFA-regisztrációval,
- A vevő ÁFA regisztrációs száma fel van tüntetve a szállító feljegyzéseiben,
- A szállítónak fel kell tüntetnie a számlán, hogy „ nulla kulcsos Közösségen belüli szállítás”,
- Az árut abba a másik EU tagországba szállítják,
- A szállítónak hivatkoznia kell az eladási számlán vevőjének ÁFA-regisztrációs számára.

Európai szabványosítás

Az európai szabványosítás célja mögött az áll, hogy a szabványok európai szintű harmonizálásával megkönnyítse az áruk és szolgáltatások cseréjét, az eltérő műszaki követelményekből eredő kereskedelmi akadályok megszüntetésével. A CEN-nek, Európa multiszektoralis szabványosítási szervezetének a feladata olyan szabványok kidolgozása, amelyek megfelelnek az egyes irányelvekben megfogalmazott alapvető

biztonsági követelményeknek: például, az építőanyag irányelv fontos lehet a speciális igényű (tűz- és füstvédelem) ajtók és ablakok gyártásánál, meghatározza az alapvető biztonsági követelményeket, és a szabványok definiálják azt a technológiai folyamatot, ahogyan megvalósíthatók a biztonsági követelmények.

Ha az illető termékek megfelelnek a szabványban előírt követelményeknek, a vállalkozó megszerezheti a CE-jelölést erre a speciális termékre (miután keresztülment a tanúsítási eljáráson), és akkor a termék forgalmazható az EU piacán. Ne feledkezzünk meg arról, hogy ezen termékek alkalmazásának a megengedésével kapcsolatban lehetnek nemzeti követelmények.

Bárki, aki anélkül helyezi fel a CE-jelölést és tart igényt a megfelelőségre, hogy elkészítené a technikai dokumentációt vagy minden tekintetben betartaná az irányelvet azt kockáztatja, hogy megbüntetik, vagy megtiltják termékének az eladását vagy hogy akár vissza is vonhatják a már leszállított terméket.

Történeti visszatekintés

1971 Közzéteszik „A közmunka szerződések odaítélése eljárásainak koordinációját érintő Tanács irányelvet” (köz munkák irányelve)

1988 Közzéteszik „A Tanács irányelve a tagországok törvényeinek, szabályainak és adminisztratív intézkedéseinek közelítésére – az építőipari termékekre vonatkozóan” (Építőipari termékek irányelve)

1990 Felhatalmazást kap a CEN az EUROCODES előszabványként való kiadására (ENV)

1998 Megkezdődik az előszabványok konvertálása végleges szabványokká.

Elfogadott felosztás

EUROCODE 0 A szerkezettervezés alapelvei

EUROCODE 1 A tartószerkezeteket érő hatások

EUROCODE 2 Betonszerkezetek tervezése

EUROCODE 3 Acélszerkezetek tervezése

- EUROCODE 4 Betonnal együtt dolgozó acélszerkezetek tervezése
- EUROCODE 5 Faszervezetek tervezése
- EUROCODE 6 Falazott szerkezetek tervezése
- EUROCODE 7 Geotechnikai tervezés
- EUROCODE 8 Tervezési előírások tartószerkezetek földrengésbiztonságához

A nemzeti szabványosítási intézet címe tartalmazza a fafeldolgozásért felelős személy nevét.

Egyéb szabályozók

Az EU olyan szabályozást fejleszt ki, ami meghatározza a kárpitozott bútorok lángfékező gyúlékonyságát. Garantálni kell, hogy a gyulladás forrásával való kezdeti érintkezés után a tűz nem terjed tovább.

Csomagolási szabályok: Alapelv, hogy minden gyártónak díjmentesen vissza kell vennie a csomagolóanyagot, és gondoskodnia kell annak újrahasznosításáról. Speciális szabályozás érvényes a fából készült szállítási csomagolóanyagokra. Azokat lehet hőkezelt az elfogadott felszerelésekkel, ha azokat nem kezelték favédelmi eszközökkel.

Termékfelelősség: jelenleg az EU-beli importőr az elsődleges felelős az eladott termékért: az EU-vásárló közvetlenül az importőrnek küldheti azt vissza. Ezek után az importőr a kár miatt közvetlenül a gyártónál reklamálhat. Az importőr magasabb kockázati tartalékkal számolhat annak biztosítása érdekében, hogy fedezhesse a potenciális járulékos költségeket. Nyomást gyakorolhat a gyártási árra. A magán vásárló közvetlenül a gyártónál is reklamálhat kár esetén (bármelyik EU tagállamban).

A személyek szabad mozgása

Szabad munkahelyválasztás

Az emberek szabad mozgásának alapelve lehetővé teszi minden munkavállaló számára, aki egy EU tagállam állampolgára, a szabad munkahely választásának lehetőségét bármely tagállamban az egyenlő elbánás alapvének megfelelően. A cél a határokon átnyúló munkaerőpiac megteremtése. Az EU állampolgárai most munkavállalási engedély nélkül dolgozhatnak bármely tagországban. A fizetések és a többi munkafeltételek minden munkavállalóra egységesek kell, hogy legyenek. A társadalombiztosítási előírások biztosítják, hogy egy másik EU tagországban dolgozó munkavállaló megszerzett jogosultságait összeadhatja és így nem veszti el azokat. Lásd átmeneti időszakok.

Vállalkozás alapítása

A vállalkozás létesítésének szabadsága lehetőséget ad a mesterséget gyakorlók és az önfoglalkoztatók számára, hogy az EU egész területén gazdasági tevékenységet gyakoroljanak. Egy másik EU tagország állampolgárát ugyanúgy kell kezelni, mint a saját ország polgárait. Nincs már semmiféle korlátozás az EU-15-ök és a csatlakozó országok között.

A szakmai képezések rendszere tagországonként eltérő. A szakmai képezések/igazolások elismerése fontos előfeltétele a személyek szabad mozgásának. Számos szakma esetében a szakmai képezések elismerését irányelvekben szabályozzák. Normális körülmények között az a személy, aki legalább 6 éve vállalkozó, vagy egy vállalkozást irányít, az bármely EU-tagországban jogosult a nemzeti elbánásra, anélkül, hogy letenné az adott ország mestervizsgáját. (Ausztriában a Gazdasági és Munkaügyi Minisztérium foglalkozik ezzel a kérdéssel.) A vállalkozás regisztrálásáról információk a fent említett minisztériumból vagy minden helyi gazdasági kamarától kaphatók Ausztriában, vagy a kézműves kamaráknál Németországban. Németországban a saját kézműves vállalkozás megindításának

előfeltétele az indítás előtti regisztráció. A regisztrációért annak a körzetnek a kézműves kamarája felelős, ahol a tevékenységet első alkalommal vagy tartósan folytatják. Ezen felül vannak bizonyos elintézendő kötelezettségek az adó és a társadalombiztosítási hatóságoknál.

A szolgáltatások szabad mozgása

Ez a szabadság garantálja, hogy minden személy és vállalkozás azonos mértékben nyújthat szolgáltatásokat egy országon belül és a határokon keresztül. Minden vállalkozó jogosult saját dolgozói és fizetett alkalmazottai küldésére a szolgáltatások biztosítása érdekében egy másik tagországba, feltéve, hogy figyelembe veszi a fogadó ország érvényben lévő törvényi szabályozását (minimálbér, minimális szabadság, stb.). De elvileg a vállalkozóktól és alkalmazottaiktól nem kérhetik, hogy a nyugdíj- és a társadalombiztosítási hozzájárulást, stb. kétszer fizessék meg. Lásd átmeneti periódusok.

A fafeldolgozó kis- és közepes vállalkozások lehetőségei és az őket fenyegető veszélyek a csatlakozó országokban:

- Kisvállalkozások

Jó helyi hálózat, a fogyasztói tudat emelkedése	Nincs megfelelő fogyasztói tudatosság
A minőség és szolgáltatás hangsúlyozása	Nincs megfelelő teljesítmény profil
Specializálódás	
Határmenti vállalkozások üzleti terjeszkedése	Verseny a határmenti külföldi vállalkozásokkal

- Téma specialisták

Jó kapcsolat külföldi építészekkel, építőipari vállalatokkal	A saját működési területen növekvő számú külföldi iparos
Tender információk biztosítása	Foglalkoztatási egyensúly
Ésszerű piaci terjeszkedés	Ár leszorítása
Optimális költségstruktúra kifejlesztése	
Típusokra és méretekre való specializálódás	

- Sorozattermékek

Új kereskedelmi kapcsolatok	Megfelelő teljesítmény differenciálódás
Az egyéni vásárlóktól való függőség csökkentése	Versenyképes költségstruktúra
Színvonalasabb speciális termékek	Ár leszorítása
Személyes kapcsolat a vásárlókkal (kiskereskedők)	

- Éttermek és szállodák, mint vásárlók

Helyi stílusú orientáció	Projekt idő szorítása
Tárgyak mérete speciális	Ár leszorítása
Közvetlen kapcsolatok az éttermekkel-szállodákkal	További versenytársak a saját működési területen
Kapcsolat specializálódott építészekkel	
Hirdetések szakmai lapokban	

- Restaurátorok

Stílus specializálódás	Nem megfelelő fogyasztói tudatosság
Speciális technológia	
Kapcsolat régiségkereskedőkkel, exkluzív bútorgyártókkal, aukciósokkal	
Műemlékvédelmi specializáció	

Tárgyalópartnerek és címek:

Osztrák Gazdasági Kamara

Wiedner Hauptstr. 63.

A-1045 Bécs

Tel ++43 (0) 590 900-0

<http:wko.at>

Asztalosok Szövetségi Kisipari Egyesülete

Osztrák Gazdasági Kamara

Wiedner Hauptstrasse 63

1045 Bécs

tel.: (0043-5) 90 900-3234

fax: (0043-5) 90 900-291

E-mail: big3@wk.or.at

Internet: <http://www.tischler.at>

Német Ipari- és Kereskedelmi Kamara

InfoCenter

Breite Strasse 29

10178 Berlin

Hotline ++49 (0) 30 20308-1619

Fax: ++49 (0) 30 20308-1616

E-mail: infocenter@berlin.dihk.de

Német Kézművesek Központi Szövetsége

Mohrenstrasse 20/21

10117 Berlin

Tel.: ++49 (0) 30 / 206 19-0

E-mail: (általános): info@zdh.de

Fa- és Műanyag Szövetségi Egyesület

Littenstr. 10

10179 Berlin

Tel.: ++49 (0) 30/30 88 23 0

Fax.: ++49 (0) 30/30 88 23 42

E-mail: schreiner@tischler.org

Internet: www.tischleer.org

CEI-Bois

Allée Hof-ter-Vleest 5, box 4

B-1070 Brüsszel

Tel +32 2 5562585

Fax: +32 2 5562595

E-mail: info@cei-bois.org

UEAPME, Kézművesek, Kis- és középvállalkozások Európai Egyesülete

Rue Jacques de Lalaing 4

B-1040 Brüsszel

Tel.: +32 2 230 75 99

Fax: +32 2 230 78 61

E-mail: ueapme@euronet.be

NORMAPME

Rue Jacques de Lalaing 4

B-1040 Brüsszel

Tel.: ++32 (0) 2-282 05 30

Fax: ++32 (0) 2-282 05 35

E-mail: info@normapme.com

Szabványosítás Európai Bizottsága

CEN Vezetési Központ

36, rue de Stassart

B-1050 Brüsszel

infodesk@cenorm.be

Tel.: + 32 2 550 08 11

Fax: + 32 2 550 08 19

EUROCHAMBRES/Európai Kamarák

Rue Archimède 5

B-1000 Brüsszel

(Belgium)

Tel: (+32-2) 282.08.50

Fax: (+32-2) 230.00.38 / 280 01 91

Általános e-mail: eurochambres@eurochambres.be

Tartalom:

Dr. Andreas Henkel

Stabsabteilung Wirtschaftspolitik

Wirtschaftskammer Österreich

Wiedner Hauptstr. 63

1045 Wien

Tel. + 43/(0) 5 90 900-3276

Fax. +43/ (0) 5 90 900-258

e-mail: andreas.henkel@wko.at